

GULD I GRÖNA SKOGAR

Bärplockning från självförsörjning till industri

EN RAPPORT FRÅN LIVSMEDELSFÖRETAGEN

Innehåll

1. SAMMANFATTNING
2. INLEDNING
3. HISTORIA OCH BAKGRUND
4. DEN MODERNA BÄRINDUSTRIN
5. SAMARBETE FÖR BÄTTRE VILLKOR
6. EXEMPLET POLARICA
7. FAKTA
8. KÄLLFÖRTECKNING

Sammanfattning

Svensk bärhandel har pågått i flera århundraden och har vid upprepade tillfällen varit föremål för debatt. Arbetsvillkoren för utländska bärplockare har på senare år uppmärksammats både i svenska och utländska medier. Att komma tillrätta med missförhållandena har varit avgörande för branschen som är beroende av utländsk arbetskraft för plockningsarbetet.

Bärbranschen har sedan 2010 genomfört åtgärder som väsentligen har stärkt bärplockarnas trygghet och rättssäkerhet. Ett utökat samarbete mellan myndigheter, dialog med fackförbunden och initiativ från företag har resulterat i bättre villkor för bärplockarna. Säsongsarbetet har blivit en allt tryggare inkomstkälla för många bärplockare som återkommer till Sverige år efter år. Och för bärföretagen har plockarna blivit en pålitlig källa till arbetskraft som tillvaratar de uppskattade svenska bären och den viktiga exporttillgång som bären utgör.

- Arbetskraftsinvandringsreformen 2008 har möjliggjort för människor att komma till Sverige om de har erbjudits anställning med anställningsvillkor som överensstämmer med kollektivavtal eller branschpraxis.
- Migrationsverkets nya riktlinjer angående villkoren för att få arbetstillstånd har lett till en minskning av antalet polisanmälningar från bärplockare.
- Ett samarbete mellan Migrationsverket, Arbetsmiljöverket, Skatteverket och Polisen har stärkt bärplockarnas villkor.
- Sedan 2012 är företag skyldiga att styrka ekonomiska möjligheter att betala ut löner.
- Migrationsverkets beslut att tillämpa Kommunals kollektivavtal som villkor för att bevilja arbetstillstånd för bärplockarna gör att de 2013 är garanterade en minimilön på 18 795 kronor.
- 92 procent av de bärplockare som anlitats och tillfrågats av Polarica AB uppger att de planerar att återkomma till Polarica även 2013. Bärplockarna får utbildning i både Thailand och Sverige och dessutom hjälp med praktiska bestyr av en thailändsk bärombudsman på plats i Sverige.

Inledning

Den mediala uppmärksamheten kring de utländska bärplockarnas arbetsförhållanden i de svenska skogarna har återkommit under senare år. Samtidigt har diskussionerna om den kommersiella bärplockningens exploatering av allemansrätten också uppmärksamats.

Det framgår dock sällan att den här debatten inte alls är ny. Svensk bärhandel tog fart på sent 1800-tal i en tid då bär, framför allt lingon kom att bli en viktig exportvara. Redan då var bärplockning ett attraktivt säsongarbete för personer med små medel. Tack vare att järnvägen byggdes ut kunde stadsbor resa till tidigare svårtillgängliga områden för att plocka bär för ekonomisk vinning. Precis som i dag upprördes vissa delar av lokalbefolkningen av främmande människors bärplockning.

Vilka bär som har plockats och med vilken teknik de har plockats har förändrats under dessa drygt 100 år. Likaså gäller det vem som har utfört arbetet, hur arbetskraften varit formerad, under vilka organisatoriska former arbetet har skett och vilka lagar som har reglerat arbetet.

Historia och bakgrund

LINGON, BLÅBÄR OCH HJORTRON TILL SJÄLVFÖRSÖRJNING

Traditionellt sett har svenska bär inte ansetts ha något större ekonomiskt värde. Bär plockades huvudsakligen för självförsörjningsbehov. Det är framförallt lingon som har utnyttjats flitigast, både på grund av goda lagringsegenskaper och för att de har varit en viktig del av svensk husmanskost. I norra Sverige har också hjortron varit attraktivt för allmän plockning. Även om svensk bärhandel har pågått sedan 1700-talet tog exporten av lingon inte fart förrän på 1800-talets slut. Det ekonomiska utbytet av bär blev allt större i början av 1900-talet och lingon blev en av Sveriges viktigaste exportvaror.

Därefter ökade exporten år för år och bärexporten antogs kunna generera större inkomster än timmer. Under rekordåret 1903 exporterades 10 393 ton lingon, först och främst till tyska konservfabriker. Efter ett initiativ från Folkhushållningskommittén åkte arbetslösa kvinnor under första världskriget från södra Sverige till Norrlands inland för att plocka blåbär. Syftet var att minska importen av bär till Sverige och i stället exportera bär till matbristens Europa.

Efter första världskrigets slut minskade handeln med bär i och med att den tyska marknaden föll samman. Fram till andra världskriget exporterade Sverige ungefär 2000 ton lingon per år.

1977 gjordes en enkätstudie som lät fråga de svenska hushållen hur mycket bär

de plockat för husbehovsbruk det aktuella året. Enkätsvaren visade att hushållen gemensamt plockat ungefär 40 000 ton bär. Samma fråga ställdes i en enkätundersökning 1997. I svaren framkom då att mängden bär som plockades för privat bruk hade minskat till cirka en tredjedel på 20 år. Andelen personer som uppgav att de hade plockat bär eller svamp under det senaste året var 69 procent 1977 och 58 procent 1997.

Sedan 1990-talet har blåbär blivit Sveriges mest exporterade bär, och en ökande del av blåbären exporteras i dag till Asien och delar av Europa, bl.a. för tillverkning av hälsokostpreparat. Enligt uppgift på ett möte mellan branschorganisationerna från handeln och Livsmedelsföretagen i maj 2013, plockades 10 700 ton blåbär i Sverige under säsongen 2012, varav cirka 9 000 ton exporterades.

TORKHUS, FRYSHUS OCH RENSNINGSMASKINER

Under början av 1900-talet var intresset stort för att ta tillvara skogsbär. De tekniska förutsättningarna för insamling och förädling utvecklades snabbt. Under första världskriget anlades så kallade torkhus, d.v.s. torkningsanläggningar som först och främst var till för att lagra blåbär. Bärindustrin som den ser ut i dag har utvecklats i samma takt som metoderna för hanteringen av bär. Bärrensning sker huvudsakligen i industriella anläggningar och rensningsarbetet har koncentrerats till ett fåtal platser.

KONFLIKTER MELLAN LANDSBYGDSBOR OCH BÄRPLOCKARE

Debatten om bärplockning för ekonomisk vinning är inte ny. Redan under åren kring första världskriget var frågan om mer kommersiell bärplockning infekterad. De förbättrade kommunikationerna gjorde att fler människor från andra delar av landet såg möjligheter att tjäna pengar på bärplockning. Precis som i dag framfördes klagomål om hur bärmarkerna på landsbygden invaderades av främlingar som tömde bærtillgången, skräpade ned och kostade markägarna pengar.

I takt med förbättrade ekonomiska förutsättningar i Sverige har intresset för kommersiell bärplockning minskat hos befolkningen, vilket har lett till att beroendet av utländska bärplockare har ökat. Då som nu rörde sig debatten om hur bären som resurs skulle förvaltas, och bottnade bland annat i frågan om exploatering av allemansrätten.

UTLÄNDSKA PLOCKARE ÖKAR

Sedan 1980-talet har ett stort antal polska bärplockare kommit till Sverige med turistvisum, och efter 1991 anlände även plockare från de nyblivna självständiga staterna i Baltikum. Den här trenden fortsatte i flera år, och avtog först när arbetskraft från Östeuropa och Baltikum fick tillgång till andra arbetsmöjligheter som var mer lukrativa. Sedan slutet av 2000-talet kommer bärplockarna i regel från Asien, först och främst Thailand, men också från Vietnam, Bangladesh och Kina.

KOMMERSIELL BÄRPLOCKNING OCH ALLEMANSRÄTTEN

Allemansrätten är en grundlagsfäst rätt för alla människor att färdas över privat mark i naturen, att tillfälligt uppehålla sig där och till exempel plocka bär och svamp. Med rätten följer krav på hänsyn och varsamhet mot natur och djurliv, mot markägare och mot andra människor.

Vissa intressen som företräder markägarna driver frågan att all organiserad verksamhet ska ha markägares tillstånd. Traditionellt sett anses dock organiserad svamp- och bärplockning vara tillåten, och de nuvarande bestämmelserna gör ingen skillnad på privat eller kommersiell verksamhet. När det är fråga om kommersiell verksamhet rör det sig inte, till skillnad från vad debatten kan antyda, om någon överexploatering av bärresurserna. Det är bara några enstaka procent av den totala mängden bär som plockas varje år. Resten blir kvar i skogen.

Den moderna bärindustrin

LARMRAPPORTER OM ARBETSFÖRHÅLLANDEN

De senaste åren har arbetsförhållandena för utländska bärplockare uppmärksammats i media och i den politiska debatten. Det har handlat om löner som uteblivit, otillräckliga villkor i form av bostäder och arbetstider och otydlig ansvarsfördelning när fel har uppdragats. Det har förekommit exempel där plockare återvänt hem med större skulder än då de lämnade sitt hemland.

ANSTÄLLNINGSFORMER

Då en bärplockare kommer till Sverige gör den det antingen som anställd av ett bemanningsföretag med bas i hemlandet eller som fri plockare. Därefter ser aktörskedjorna olika ut.

De anställda plockarna rekryteras i sina hemländer av bemanningsföretag som i regel hjälper dem med att söka visum vid den svenska ambassaden. Bemanningsföretagen anlitas av svenska bärplockningsföretag som antingen förädlar bären eller säljer dem vidare till grossister. Därefter säljs bären antingen till dagligvaruhandeln, den svenska livsmedelsindustrin eller på export till utländska företag.

De fria plockarna har en mer oberoende ställning då de kommer på turistvisum och på egen hand säljer vidare bären de plockar.

INOM OCH UTOM EU

Utländska bärplockares rättsliga ställning är komplex, inte bara på grund av de olika anställningsformerna utan också för att olika regler gäller för EU-medborgare och för den som kommer från länder utanför EU.

Bärplockare som inte är EU-medborgare behöver arbetstillstånd för att arbeta i Sverige, oavsett om de anställs av svenska företag eller hyrs ut via utländska bemanningsföretag. För arbete som varar kortare tid än tre månader behöver medborgare i vissa länder också ett visum.

För EU-medborgare är det enklare, då de omfattas av den fria rörligheten och därmed inte behöver något arbetstillstånd. Det innebär att Migrationsverket varken ska eller kan kontrollera anställningsvillkoren för bärplockare som kommer från länder inom EU. EU-medborgare behöver dessutom endast registrera sin uppehålls rätt om de stannar i Sverige längre tid än tre månader.

ARBETSTILLSTÅND OCH TURISTVISUM

Enligt olika granskningar som gjorts av bärbranschen de senaste åren har arbetare inhyrda från asiatiska bemanningsföretag utgjort majoriteten av utländska bärplockare. De senaste tre åren har det beviljade antalet arbetstillstånd för utländska bärplockare pendlat kring 5 000, med en topp 2009 då ungefär 7 000 arbetstillstånd utfärdades. Utöver de personerna kom också plockare från Asien till Sverige på turistvisum, men eftersom de saknade arbetstillstånd är antalet svårt att beräkna.

SÄSONGERNA 2009-2010

Sommaren 2009 kom nästan 6 000 thailändska bärplockare till Sverige. Det norrländska bäråret blev dock inte som förväntat, vilket för en del innebar att resan blev en förlustaffär och de fick återvända hem utan någon större intäkt och med kostnader för flygbiljetter, kost och logi.

Migrationsverket beslöt 2010 att utländska bärplockare endast skulle beviljas arbetstillstånd om företagen som anställde dem garanterade en minimilön oavsett tillgången på bär. Under 2010 kom 4 000 asiatiska bärplockare till Sverige med kontrakt som garanterade dem en fast lön. Flera företag höll dock inne pengar för sina anställda, bland annat Lomsjö Bär. I september samma år avslöjades att huvudägaren för Lomsjö Bär hade tömt företagets konton och försvunnit. Kvar i Sverige fanns ungefär 150 thailändska bärplockare som blivit utan lön eftersom företaget hade gått i konkurs. Den statliga lönegarantin trädde in och de kunde åka hem till Thailand.

I en rapport som granskat förhållandena under säsongen 2010 framkom att situationen med utländska bemanningsföretag gjorde läget svåröverblickbart. Med långa rekryteringsled var det oklart var ansvaret för bärplockarna låg. Utöver plockare som var uthyrda av utländska bemanningsföretag kom också ett antal utländska bärplockare på turistvisum.

Samarbete för bättre villkor

Rapporteringen om bärplockarnas arbetsvillkor ledde 2010 till att flera stora livsmedels-aktörer inledde ett gemensamt arbete för att erbjuda bättre villkor för bärplockare.

Situationen för utländska bärplockare var svårkontrollerad då majoriteten av bärplockarna som arbetade i Sverige var anställda hos utländska bemanningsföretag som i sin tur hyrde ut arbetskraft till svenska bärleverantörer. Många plockare kom också från EU-länder eller på turistvisum och behövde därmed inte arbetstillstånd, vilket placerade dem i en oskyddad ställning. Samtidigt kunde förtjänsten för enskilda plockare bli större, eftersom de utan anställning kunde plocka bär för upp till 12500 kronor utan att betala skatt.

Parallellt med att vissa företag har inlett ett arbete för att förbättra sina rutiner kring inhyrning av utländska bärplockare har samarbetet på myndighetsnivå förstärkts.

NYA RIKTLINJER HOS MIGRATIONSVERKET

Våren 2011 antog Migrationsverket nya riktlinjer angående arbetstillstånd för bärplockare från länder utanför EU. Enligt myndigheten skulle bärplockare garanteras lön oavsett tillgång på bär. Krav ställdes också på att utländska bemanningsföretag skulle registrera en filial i Sverige för att arbetare, myndigheter och andra skulle ha möjlighet att få tag i en kontaktperson hos arbetsgivaren. 2011 fick sex bärplockarföretag Migrationsverkets godkännande att använda sig av inhyrd arbetskraft, vilket totalt uppgick till 2470 arbetare. 2280 av dessa kom från Thailand.

Migrationsverket beslutade även att ensidigt tillämpa villkoren i Kommunals kollektivavtal för bemanningsbranschen för att bevilja arbetstillstånd för bärplockare. Detta avtal stipulerade en garanterad lön på ungefär 18 000 kronor i månaden, från vilken arbetarnas kostnader för resa, visum, uppehälle och logi drogs av.

Under hösten 2011 presenterade Migrationsverket ytterligare skärpta riktlinjer för beviljande av arbetstillstånd för bärplockare. I samband med detta uppgav Jonas Lindgren, dåvarande verksamhetschef på Migrationsverket att:

”Personer från länder utanför EU som beviljas arbetstillstånd för att plocka bär i Sverige ska vara trygga med att de får lön och att de får leva under drägliga förhållanden under tiden i Sverige.”

Den positiva utvecklingen som inleddes efter de nya riktlinjerna 2011 fortsatte även nästa bärsäsong. Inför säsongen 2012 uppdaterades riktlinjerna och fastslog att företagen skulle kunna styrka ekonomiska möjligheter att betala ut löner genom exempelvis likvida medel på bank eller genom bankgarantier. Företag behövde enligt riktlinjerna även visa att det fanns förutsättningar att uppfylla villkoren för mat, logi

och transportmedel, samt hade möjligheter att vägleda bärplockarna i deras arbete. Kravet på dokumenterad information till bärplockaren utvidgades och omfattade utöver uppgifter om anställningsvillkor, allemansrätt och trafikregler även information om uppsägningstid och försäkringsskydd. Migrationsverket inledde också ett samarbete med Arbetsmiljöverket, Skatteverket och Polisen.

Inför bärsäsongen 2012 ökade dels arbetskraften som hyrdes in från bemanningsföretag, dels den som bestod av fria plockare utan anställningsförhållanden. 2012 beviljade Migrationsverket totalt 5 760 arbetstillstånd. Samtliga arbetstillstånd hade sökts av thailändska bärplockare.

Även inför säsongen 2013 är antalet ansökningar om arbetstillstånd högt. I slutet av maj hade Migrationsverket tagit emot ungefär 6 000 ansökningar, och hittills (7/6-2013) har drygt 3 000 av dem blivit godkända. Enligt det kollektivavtal som Migrationsverket utgår ifrån för alla bärplockare som kommer hit i sommar garanteras en minimilön på 18 795 kronor per månad oavsett mängden bär de plockar.

Exemplet Polarica

ANSVARSFULL BÄRPLÖCKNING

- Polarica vill sälja produkter som uppfyller höga krav på kvalitet och är hållbart framtagna, samt producerade under goda etiska och sociala förhållanden, säger Pasi Antilla, vd för Polarica AB.

Polarica anlitar genom utländska bemanningsföretag en stor andel av de thailändska bärplockare som kommer till Sverige varje år. Totalt har företaget anlitat arbetskraft från nio olika thailändska bemanningsföretag. För att trygga och förbättra situationen för de bärplockare som kommer till Sverige har Polarica tagit initiativ till en rad kvalitetssäkrande steg. Ansvarsfull Bärplockning heter ett system som har upprättats. Det innebär bland annat att Polarica har anställt en särskild bärplockningsombudsman. Bärplockningsombudsmannen inleder varje bärsäsong med att besöka bärplockarna i Thailand innan de reser till Sverige. Utöver en obligatorisk utbildningsdag informeras bärplockarna om hur arbetet i de svenska skogarna går till, vilket omfattar allt från trafikregler till hur allemansrätten fungerar. Bärplockningsombudsmannen följer plockarna under vistelsen i Sverige, och återvänder till Thailand efter bärsäsongens slut för att säkerställa att löneutbetalningar har gått rätt till. Uppgiften är också att fungera som en länk mellan Polarica och bemanningsföretagen i Thailand samt underleverantörerna i Sverige.

TREDJEPARTSREVISION

Ansvarsfull Bärplockning bygger också på att det sker en kontinuerlig kontroll av bärplockarnas sociala situation under deras vistelse i Sverige. Anställningsvillkor, boende, fordon och mat kontrolleras via revision av Polarica, men också av en oberoende tredje part. De Norske Veritas (DNV) genomförde 2011 den första tredjepartsrevisionen i den svenska bärbranschens historia, med godkänt resultat. Samarbetet mellan DNV och Polarica har fortsatt sedan dess, och företaget har med hjälp av DNV:s åtgärdsplan rättat till mindre avvikelser.

Polarica granskar samtliga underleverantörer angående mänskliga rättigheter, korruption, tvångsarbete, diskriminering, föreningsfrihet samt rätten till kollektivavtal. I de fall avvikelser upptäcks blir leverantören nedgraderad direkt, och får sedan inte göra affärer med Polarica förrän åtgärder har vidtagits. En bedömning av Polaricas 64 leverantörer av vilt, bär och emballage har lett till att 14 leverantörer har blivit godkända utan anmärkning, 49 godkända med anmärkning och en icke godkänd. Polaricas policy för bärplockare gäller också företagets leverantörer i andra länder. Som ett resultat av Polaricas arbete har samarbetet med tre av bemanningsföretagen i andra länder avslutats på grund av bristande pålitlighet.

CORPORATE SOCIAL RESPONSIBILITY

Polaricas kvalitetssäkrande insatser faller inom ramen för vad som kallas CSR – Corporate Social Responsibility och som på svenska kan översättas till ansvarsfullt företagande. Polaricas CSR-policy består av följande tre delar:

- Företagets etiska ansvarstagande (t.ex affärsetik, arbetsmiljö och produktansvar)
- Företagets miljömässiga ansvarstagande (t.ex arbetet med långsiktig hållbarhet)
- Företagets sociala ansvarstagande (sambandsengagemang, nöjda medarbetare och katastrofhjälp)

Arbetet med CSR och uppföljning säkerställer att bärplockarna får ett riktigt bemötande både under vistelsen i Sverige, och när de har kommit hem efter säsongen. På Polarica sysselsätter CSR-arbetet tio anställda. Företaget kontrollerar i dag 1233 kvitton varje vecka under plockningssäsongen för att garantera att löner har betalats ut. Att CSR-policyn efterlevs bygger på tät kommunikation mellan Polarica och företagets många andelsägare som har djup insyn i verksamheten och dess åtaganden.

– CSR-policyn är en metod för att skapa en enhetlig verksamhet som baseras på omsorg om våra anställdas välbefinnande och arbetsmiljöer. Den har hjälpt oss att harmonisera och stärka vårt arbete, säger Riikka Knuuti, CSR-ansvarig på Polarica AB.

RÖSTER FRÅN BÄRPLOCKARNA

Varje år kommer ungefär 5000 thailändska bärplockare till de svenska skogarna, en trend som har pågått sedan en bit in på 2000-talet. För tusentals thailändare har svenskt säsongsarbete utvecklats till ett lönsamt säsongsarbete som de ägnar sig åt år efter år.

”DÖTTRARNAS UTBILDNING”

- Pengarna vi tjänar här i Sverige sparar vi för att betala våra döttrars utbildningar.

2012 gjorde Prayong och Pramuan Moowiset från nordöstra Thailand sin fjortonde respektive sextonde säsong som bärplockare. 2012 blev ett lyckat år för dem. Vid säsongens slut åkte Prayong och Pramuan hem med en sammanlagd ersättning på över 70 000 kronor. Deras ambition att kunna betala sina tre döttrars utbildningar på universitetet får hjälp på traven av pengar de tjänar i Sverige, och bekostar redan nu deras äldsta dotters sjuksköterskeutbildning. Tidigare år har Prayong och Pramuan förtjänster gått till ett husbygge och till att köpa mark som de använder för socker-rörsodling, en traktor och en bil.

”TRAKTORINKÖP”

- Jag fick tips från dem som varit här förut om hur man plockar bären mest effektivt. Vi kommer alla från samma trakt i Thailand, känner varandra och fungerar bra tillsammans.

Det är inte alla som har jobbat så länge i Sverige som Prayong och Pramuan. Phichit Faengrit var i Sverige första gången sommaren 2012, och hans premiär som bärplockare var minst sagt lyckad. Han plockade mest bär av alla i hela gruppen, och hade en bit in på säsongen plockat 1,5 ton blåbär, 600 kilo lingon och 270 kilo hjortron. Phichit berättade också att arbetet var slitsamt, men samtidigt värt ansträngningarna. Han hade inte kunnat tjäna lika mycket i Thailand, och skulle garanterat återvända till Sverige nästa säsong. När Phichit åkte tillbaka till Thailand använde han en del av pengarna till att köpa en traktor.

”TOMT OCH LOKAL”

Sanom Khongpauk gjorde sin femte säsong 2012, och delar Phichits uppfattning om förtjänsterna. För lönerna han tjänade tidigare år har han bland annat köpt den tomt och lokal hemma i Thailand som han tidigare hyrde. Han har dessutom haft råd att bygga ett nytt hus med plats för en större affär. Men det började inte lika bra. De första tre åren hade bemanningsföretaget han arbetade för svårt att betala ut lönerna i tid, och 2011 kunde företaget inte skicka några plockare alls till Sverige på grund av ekonomiska bekymmer. Det året åkte han i stället med Sayiam Picking Service till

Skivsjö, och blev bekant med deras bäruppköpare. Han berömmar både den handbok som Polarica delar ut till plockarna men också den thailändske bärombudsman som sköter praktiska frågor.

UPPFÖLJNING

Efter bärsäsongen 2012 gjorde Polaricas bärombudsman en uppföljning som sammanfattade bärplockarnas omdömen och resultatet av deras arbete i Sverige.

Totalt sett bjöd säsongen 2012 på dålig tillgång på bär. Med reservation för att plockarna upplevde oklarheter kring priset på bär uppgav ändå hälften av de tillfrågade plockarna att de var mycket nöjda med informationen de fick innan de lämnade Thailand. Generellt var plockarna också nöjda med bemötandet i Sverige, och uppgav att standarden för boende och service hade blivit avsevärt bättre än tidigare.

Uppföljningen visade också att 96 procent av plockarna hade tjänat så bra att de kunnat betala av eventuella skulder, renovera eller bygga nya hus, investera i sina lokala rörelser och köpa in maskiner för att använda på risfälten.

Efter att löpande utgifter i form av bland annat flygbiljetter och boende hade dragits av, hade de flesta bärplockare lyckats tjäna mellan 50 000 och 100 000 thailändska bath. Vissa av arbetarna, som gjorde sitt första bärplockår 2012, hade lyckats tjäna mer pengar än de mest erfarna plockarna.

Av de tillfrågade bärplockarna uppgav 92 procent att de planerade att arbeta för samma företag i Sverige även under säsongen 2013.

Fakta

BÄRINDUSTRIN I LAGAR OCH AVTAL

- 2006: Kommittén för arbetskraftsinvandring presenterar sitt slutbetänkande.
- 2008: Arbetsmarknadsprövning avskaffas när nya regler för arbetstillstånd träder i kraft den 15 december.
- 2009: LO beslutar att Kommunal ska ansvara för organiseringen av utländska bärplockare.
- 2011: Polarica utnämner en bärombudsman och tar initiativ till Ansvarsfull Bärplockning.
- 2011: Migrationsverket beslutar bland annat att bärplockarföretag är skyldiga att redovisa hur löner ska garanteras och att utländska bemanningsföretag ska registrera en filial i Sverige. Inhyrd arbetskraft minskar som en konsekvens.
- 2013: Genom Migrationsverkets ensidiga tillämpning av villkoren i Kommunals kollektivavtal för att bevilja arbetstillstånd för bärplockare garanteras bärplockarna månadslönen blir 18 795 kronor.

Källförteckning

- 100 år av bärkonflikter. Anna Sténs, Camilla Sandström. Umeå universitet. 2012.
- Arbetsvillkoren i blåbärsskogen – En rapportserie om snåriga regler, utnyttjade plockare och solskenshistorier. Mats Wingborg. Swedwatch, Svenska kyrkan. 2011.
- Allemansrätten – vad säger lagen? Bertil Bengtsson. Naturvårdsverket. 2004.
- En beskrivning av den svenska skogsbärbranschen. Lena Jonsson, Roger Uddstål. Svenska Lantbruksuniversitetet. 2002.
- Migrationsverket, www.migrationsverket.se/info/2104.html, 2013-05-20
- Polarica, www.polarica.se, 2013-05-15